

ту в міжфірмовому стратегічному альянсі більш сумісні по інтересах і стимулах, забезпечують створення стимулу для досягнення взаємного інтересу сторін не меншого, ніж доступний розрізненим фірмам.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Надьон О.В.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Державне регулювання підприємництва має потребу в належному рівні правового забезпечення. В останні роки прийнята значна кількість нормативно-правових актів, що встановлюють правову основу державного регулювання підприємництва. Центральним у системі цих актів є Господарський кодекс України, розділ 2 якого визначає основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання, у тому числі засоби державного регулювання господарської діяльності [1, ст. 12], державний контроль та нагляд за господарською діяльністю [1, ст. 19], особливості управління господарською діяльністю у державному секторі економіки [1, ст. 22].

Держава впливає на підприємницьку діяльність багатьма засобами – за допомогою планування, стимулювання наукових досліджень, виробництва, маркетингу. Особливості державного регулювання суб'єкта підприємницької діяльності залежать від конкретної сфери підприємництва, розміру суб'єкта підприємництва, його місцезнаходження, типу продукції, що випускається, характеристик ринку, де діє підприємець.

При аналізі державного регулювання підприємницької діяльності необхідно враховувати відмінності між суб'єктами підприємництва, оскільки система підприємництва не є уніфікованою структурою. Поряд з великими юридичними особами є також безліч середніх і малих підприємств. Деякі суб'єкти здійснюють підприємницьку діяльність тільки в межах України, у той час як інші здійснюють і зовнішньоекономічну діяльність. Одні суб'єкти функціонують у сфері послуг, а інші – у сфері виробництва. Таким чином, існують значні відмінності суб'єктів підприємницької діяльності, що обумовлюють застосування різних методів державного регулювання.

Жоден суб'єкт підприємницької діяльності (великий, середній чи малий) не може функціонувати без дотримання різноманітних правил і обмежень, установлених державою. Функціонування підприємницьких структур є предметом державного впливу, нагляду і контролю. Ступінь державного впливу на діяльність підприємців зростає багаторазово, якщо суб'єкт функціонує в зовнішньоекономічних відносинах.

Таким чином, у сучасному суспільстві держава в особі державних органів здійснює важливі повноваження, що впливають на суб'єктів підприємницької діяльності. Існує багато засобів, що використовуються державою безпосередньо або опосередковано, щоб впливати на суб'єктів підприємництва.

Основний засіб, за допомогою якого держава здійснює регулювання в сфері підприємництва – це видання нормативно-правових актів, які регулюють діяльність підприємців.

Господарський кодекс України є стержневим актом у системі господарського законодавства, що забезпечує державне регулювання підприємницької діяльності. У цій сфері в останні роки створений цілий блок господарського законодавства України, що включає Господарський кодекс, Цивільний кодекс, закони України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” [2], “Про захист економічної конкуренції” [3], “Про захист від недобросовісної конкуренції” [4], “Про рекламу” [5] у редакції Закону від 11.07.2003 р.

При здійсненні регулюючого впливу на підприємницьку діяльність за допомогою норм господарського права задається певний напрямок розвитку і встановлюються її межі. Зокрема, визначається поняття державного регулювання у певній сфері, установлюються цілі, форми державного регулювання.

В основному, правові обмеження в державному регулюванні підприємницької діяльності виражаються у встановленні різних правових обтяжень суб'єктів підприємництва. Це, зокрема, необхідність легітимізації суб'єктів підприємницької діяльності (обов'язок суб'єктів підприємництва здійснити державну реєстрацію відповідно до Закону України “Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців” від 15.05.2003 р.), ліцензування (обов'язок одержати ліцензію на здійснення видів діяльності, зазначених у Законі України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” від 01.06.2000 р.), дотримання правил про забезпечення безпеки і якості товарів, робіт і послуг (обов'язок одержати відповідний сертифікат відповідно до Закону України “Про підтвердження відповідності” від 11.07.2001 р.).

Для правового забезпечення ефективного державного регулювання підприємницької діяльності необхідно визначити збалансоване співвідношення правових стимулів та обмежень в тих чи інших сферах підприємництва, охарактеризувати поняття законного та незаконного підприємництва, та визначити в законодавчій сфері види і ознаки підприємницької діяльності.

Література

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003р. № 436-IV//[Електронний ресурс].- Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua>
2. Закон України від 01.06.2000 № 1775-III«Про Ліцензування Певних Видів Господарської Діяльності» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 36, ст.299
3. Закон України від 11.01.2001 № 2210-III« Про захист економічної конкуренції» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 12, ст.64